

ידי ושם

המשרד לאזרחים ותיקים

"לדורות"

סיפורי החיים של ניצולי השואה החיים בישראל שאלון לרישום קורות ניצולת השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור זיכרון השואה ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים יעלה לאתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il. אנו מודים לך מראש על הנכונות לשיתוף הפעולה.

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה: <u>נתיב</u>	שם פרטי: <u>סטה</u>
-----------------------	---------------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה

יש לרשום שמות ומקומות באותיות דפוס (גם בלועזית) במקומות המסומנים. חובה למלא את השדות המודגשים.

שם משפחה לפני המלחמה או בתקופתה		בלועזית		שם נעורים:	
<u>וואגמייסטר</u>		<u>WEGMAJSTER</u>		<u>וואגמייסטר</u>	
שם פרטי לפני המלחמה או בתקופתה		בלועזית		מין:	תאריך לידה:
<u>סטה סטה</u>		<u>Stefa</u>		<u>ז' (נ)</u>	<u>22.6.1931</u>
מקום לידה (ישו, מחוז):		בלועזית		ארץ לידה:	
<u>ורשה</u>		<u>Warszawa</u>		<u>פולין</u>	
שם פרטי של האב:		שם פרטי ושם נעורים של האם:		שם נעורים של האישה:	
<u>נחמיה הירק</u>		<u>סלמאה שרה קברנר</u>		<u>שרה קברנר</u>	
שם פרטי של האישה/הבעל (האם היה/תה נשוי/נשואה לפני המלחמה):		שם נעורים של האישה:			
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה (ישו, מחוז):		בלועזית		ארץ המגורים:	
<u>ורשה</u>		<u>Warszawa</u>		<u>פולין</u>	
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה:		מקצוע לפני המלחמה:		חבר בארגון או בתנועה:	
<u>בספקט</u>		<u>כימיה</u>		<u>חבר בארגון או בתנועה:</u>	
מקום מגורים בתקופת המלחמה (ישו, מחוז, ארץ):					
<u>מינה כפייה בינוסיה בשם "טכירוטקי"</u>					
האם היית בגטאות? אילו ומתי?					
<u>לא בני משפחתי לא ולאן לא. נהגו בקטל.</u>					
האם היית במחנות? אילו ומתי?					
<u>לא. גם בני משפחתי וילדי נהרגו.</u>					
למי באישה ניצו?					
<u>הייתי באיחוד כפייה בינוסיה</u>					
מקום השחרור:		תאריך השחרור:			
<u>כוסיה, ע"י השם קלמאוף לאינבן</u>		<u>1946</u>			
האם שהית במחנה עקורים? שם המחנה?		לאן עברת/חזרת לאחר השחרור (ציין מקום)?			
<u>כן.</u>		<u>מזני לפולין וקרנו בקלוטסקי, קרוב לאקול צ'כיה</u>			
מקומות/מחנות בדרך לארץ ישראל:		שנת העליה:		שם האנייה: (אם עלה בדרך הים)	
<u>4 שנים בקלוטסקו בפולין, סלמנה בפרינצ, יומ"ל ורשה, וצ'י ורשה ורשה בז'נבה.</u>		<u>1950</u>		<u>"ארצ"ר"</u>	

אנא ספרי על קורותיך לפני המלחמה

(ציוני דרך: משפחה, סביבה, ילדות ולימודים, עבודה, חברות בארגון):

נא לכתוב בגוף ראשון

נולדתי בירוסה למשפחה יהודית. אמ אצלי טובה, לובא היה זסק, אחת ברצל, יקשה
 גמטור שלו השתתפו על כל פולין. ואמו שהיה במנהלה חשבונות באלבולקן, בעבודתה
 היו לנו אנשיים כמו רבין, סטיבון ולסבן לפני שהיו אינשים וחברים. ירנו בירוסה
 טוב, לא הינו שגמו היהודים בשנים, הנתנה היתה קרואסקה צד, בתורה הספק
 של זכתי היתה 77 ZETA, וני זכרה וני המשפחה שלו. היינו שלוש אחיות. היו
 לנו אחיות 24 שזה ביחמה. בגיל שנה בקיל נסמנו לקרובים וני בירוסה וני באולבולקן
 וני הספקנו למצוא ביתה א' גבית' דברי השם "תורה" ברח' סטורסקה 32.
 המשפחה המיוחדת שלי היו פתים, לא חרשים, תמנו חקים וציל סבי, שאנו
 במשפחה שבתה. ונתנו הינו סתם פתים וכל הקפנו על אשכח כשרה.

אנא ספרי על קורותיך בזמן המלחמה

(ציוני דרך: מעצר ונירוש, גטאות, מחנות וצערות חוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים ביוזנט/תנועות
 נוער/מחתרת/פרטיזנים, השתתפות בבריחה/התנגדות/לחימה; האם אדם/ארגון יהודי/לא יהודי סייע באופן משמעותי להצלתך;
 בריחה/הגירה בכפייה, פינוי/אוקואציה למרכז ברית המועצות):

בקיל 1939 נסמנו בירוסה. מכילן שאמנו שתפיה למחמה לא פתחו ולא התי יוסט.
 וני גרתי חזו לרעה לספרים וסיפורים צמנים וזנתנו נשארנו בירוסה. וני בסנסין
 ילדים ונחיותי בפירה שכמה סמורה, על וזנתנו וזנתנו מוסאיה, שאם גיטה,
 תחת הורגיה בירוסה הובצרה נספ שהעני הצלחנו להקים אלנו (ספר לרם 'א' וחצו)
 לקרבה ולא ונחיותי וזנתנו תחת וחיותי מנהלה בסנסין. הווי היינו נוספנו לרעה
 מרחה היו האמן הבצרה, בהבצרה ואלה חזקה וזנתנו לבקשה שאמז' שום ישתל'
 נ-96 יצוה הווייה שלם לא בגבנים בני סתה מ-96 לספנו וא' רעה. וזכתי עלו הספנו
 לספנו בלספנו. יצונו בלנו (5 בני המשפחה ילונה וזנתנו אימי) לאוט בופק. וזכתי
 נג'לפיה, שמשם לספרים, שכנו חילוקי נוספים וני נסמנו לאוט בופק. שם ישנו בוסט
 כי כהו היו שם החוקים ולמחמה יצונו עם נולם מזיחה. כל הצדק היו הבצרה
 מקבצנו למחלה בצדפי הצדקי. נסמנו שבאזינו והאזנו לספירה בשם מנישק', שם גרנו
 עם משפחה עם צדפי וכבשים בתוך הבד. נאשנו לספנה שם היו לאימי שני
 פופים, גינו קפה וציל הווייה וקפה וציל הסני, נשאלנו לחצי ערעה וק' אז
 עלו ימסי גרמניה-נוסיה על שולקן נכל מ' שנתם לחצי ערעה בפרך לאויה הימסי
 הריסי'. הקלו וזנתנו למחמה כפייה בריוסיה. נסמנו לשם 3 חודשים בקריותה של

מציגים. האתגר, סביר להניח, היה בקבוצה ישר שיהי כמו קונטרס. ואנחנו לא היינו ואלו
 זמן סבבנו עם מוצי, כדבר, כנ"מ, סכרבוטשם טיילו עלינו בליטה. נדבר נייז-זב' ששקל
 סמו ק"מ ינופ ל-40 ק"מ. הונו דבר שם הכריחה עצים, ויני טיילתי הומומי הפעירה
 איתו: היל שנים, ולינה (המנוקם, ילנה, נפסרה) גזמן הבניחה, בלעבה). גם המפוינו לו
 היו לנו עיקרי היה נייז, מושלטים במלכה רבה. הסתלבנו עם קצה סמירטוסים על
 הכתלים, בעולם היה מסר עולה נחמד. פופות, ולינה, נשאה לביתו לקונסרבטים
 קליפה כל היום מפעמי ופעה. ויל הקלפם השזרזו לה ימחן היא חיה, וימני
 קבלתי קצת נלמנים מפניה הישר. זלר קופתי המטני שיה רק לזר הטורני, טלוט
 שנינו הינו המנוקם הכביה בנומו ושחכנו. הלבנו לעיניה על שפת הולקה ששמה
 קזמוביטשוק. שם למפתי כבי"ט כוסי. היה קשה, לוי היה מה לזכור, ימחן מענה
 כסל לוי היה נייז להשג וילי ינינו שם 3 טניו סכך וסבלט, ובלו לוי כמו במנוקם

אנא ספרו על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ
 (צינו דרך: השחרור וחזרה הביתה, חיים אחרי המלחמה, בריחה, העפלה/עליה):

שנה לאחר תום המלחמה זמנו זלר היהובים למפני מנוסיה. לפולין, המפני לפריח נפולין,
 קרוב לפולין זכבה, עמקום השם קלזוסקו (Kozłocko). היה מצב כלכלי קשה ימחן הפולין,
 ויני היה מה לזכור, למפתי התימן הומומי הממחי. קופתי ולינה הוצרכה ולינו. היא
 נישאה לפולט שמה עומ דבריו ענינו זלר. זלר היה לזר הקהילה היהודית בקלזוסקו.
 מינו 1948 התל מילי הקשה לעדה ולא קבלו אישור. טמו על הפיה, רפבו וילי. ולבט
 קבלנו הודעה אישית לעצמ, ומך שפולטים, למ שפסן אל 20 ק"מ, כן שפסן וילי
 שהתמנו לזכור. הישינו שם. נסענו ברכבה עורשה, למשן וכבת לזכרה, למשן
 עלינו על וינה עמק ישראל. ככל למכור המנוקם המפני מוצי, למל מלחן שפסן

אנא ספרו על חיך בארץ
 (צינו דרך: לימודים/תעסוקה, שירות צבאי, פעילות ציבורית או תרבותית, משפחה/זרות המשך וכו'):

המפני עמק ישראל, הימן שהתעשייה הולרית בלוד כים, זמתי חזק שנה הוולטים
 קבלנו ביתן עם לוד 3 משפחה, ויני בלכות, במספחמנו 1950 לעמוד בבי"ט
 למחמי, עבדתי 40 שנה כולמח הבית חלום בילנסן. המל ממוטי הווחי
 במנה 50 לוי אי"ס וזמתי ערבו, ויני עמתי קרים קלנים וילי סג"ח. במבצם
 קדש הייז השגטה טיילי בפולטים כבים, עמי השנים נישוי וילדי בת. כים
 ויני מנישה, יש לי שלש נפלי והרבה נחמ. כן מרוב משפח, בתי ולמח
 הייטק ולמפתי IBA, ימחן בלדה זיל הייטק ולמפתי המעשיה הולרית.

סיפורה של טמפה נתיב (שם משפחה מקורי: וגמיסטר)

לפני המלחמה:

נולדתי בוורשה למשפחה יהודית בורגנית. אבא היה בעל עסק, היה לו מחסן ברזל וקשרי המסחר שלו השתרעו על כל פולין. גם אמא עבדה, היא לא הסכימה להיות עקרת בית. התנאי שלה בחתונה היתה שתוכל לצאת לעבוד. היא עבדה בטלפונקן כמנהלת חשבונות. המצב הכלכלי שלנו היה טוב. בגלל מקום עבודתה של אמא גם היו לנו מכשירים כמו רדיו, פטיפון, טלפון לפני שהיו לאנשים אחרים. גרנו ברובע טוב, לא היכן שכל היהודים העניים גרו. הכתובת שלנו היתה קרולבסקה 27. הכתובת של העסק של אבי היתה ולוטה 77 (Złota). אני זוכרת את המשרד שלו.

היינו שלוש בנות. אני, אחותי אירנה שצעירה ממני בשש שנים ויולקה, שהיתה תינוקת כשהמלחמה פרצה ונפטרה כשהיינו בלבוב, בבריהה. היו לנו אומנות 24 שעות ביממה.

בכל שנה בקיץ היינו יוצאים לנופש, או ביוזפוב או באוטבוצק.

במשפחה המורחבת היו דתיים מסורתיים, לא חרדים. חגגו חגים יהודיים, שמרו שבת. אנחנו היינו יותר מסורתיים ופתוחים דתיים, אבל המטבח היה כשר לגמרי, היה אפשר לאכול אצלנו. חגים ממילא חגגנו אצל סבא שלי.

הספקתי ללמוד בכיתה א בבית ספר עברי בשם "יהודיה". בית הספר היה ברחוב סנטורסקה 32 בוורשה.

תקופת המלחמה

בקיץ 1939 היינו בנופש ביוזפוב. מכיוון שכבר אמרו שעומדת לפרוץ מלחמה ולא פתחו את בתי הספר, כבר נשארנו ביוזפוב. אבי ואימי נסעו לוורשה לעסק ולסידורים ואנחנו הבנות היינו ביוזפוב. אני הייתי שם בפנסיון הילדים ושתי אחיותי יחד עם האומנת, שהיתה אחות מוסמכת, היו בדירה שההורים שכרו ממש ליד הפנסיון. בזמן שההורים היו בוורשה הגרמנים הפציצו את תחנת הרכבת ביוזפוב. לקח יום וחצי עד שההורים שלי הצליחו להגיע אלינו. בינתיים כבר גייסו את האומנת שהיתה כאמור אחות מוסמכת, ובעלת הפנסיון לקחה עלינו אחריות, עד שההורים באו.

עם ההורים חזרנו לוורשה. היו כל הזמן הפצצות. אני זוכרת שבהפצצה אימא הייתה מחבקת אותנו וממני היא בקשה שאגיד "שמע ישראל". לא הבנתי מה אני אומרת אבל אמרתי.

ב – 6.9 יצאה פקודה מטעם שלטונות פולין שכל הגברים בני פחות מ-50 יעזבו את ורשה. אמי אמרה לאבי שיסע ושהיא תסתדר כבר אתנו (הייתה מחשבה שהמלחמה תמשך שבוע בערך). אבי אמר שהוא בשום אופן לא נוסע לבד. או שכולם נוסעים או שכולם נשארים ביחד. אז הוחלט שכולם נוסעים. לא היו אמצעי תחבורה, אז אבי ושותפו לעסק, מר גולדברג, שכרו עגלון, שני סוסים ועגלות עם פלטפורמות שעליהן ישבנו, וכך יצאנו לדרך ונסענו לאוטבוצק. שם כבר היו המון אנשים שברחו מוורשה ולא היה מקום לישון. ישנו על הדשא ולמזרת כולם התחילו לנסוע מזרחה. גם אנחנו. נסענו שבועיים. זגרמנים הפציצו ואני זוכרת שכאשר מטוס התקרב קפצנו לתעלות בצד הדרך ואבא הסתיר את יולקה, כי הצבע הלבן של השמיכות שלה זה צבע שבוולט למטוסים וסיכן אותנו.

עד היום יש לי פחזים ממוטסי תובלה, שהרעש שהם עושים מזכיר לי את הרעש של מטוסי המסרשמיט.

היינו מתאכסנים בכפרים ביום ונוסעים בלילה. הגענו לעיירה בשם מנישביץ שכבר היתה אז שייכת לרוסים. זה לא רחוק מלבוב. שם גרנו כחודש ימים אצל משפחה שגרה עם כבשים ועיזים. עד היום אני לא סובלת את הריח שלהם ולא יכולה לאכול בשר כבש או עז ולא גבינות.

לאמי היו שני דודים בלבוב, ששם משפחתם הבר (זה שם משפחת סבתי, מהבית. הם בעצם האחים של סבתי מצד אימי). אימי כתבה להם והם הזמינו אותה לבוא לגור איתם. חלק מהזמן גרנו אצל אח אחד וחלק מהזמן אצל אח אחר. שם נפטרה אחותי התינוקת יולקה.

היחסים בין רוסיה לגרמניה עוד היו אז בסדר ואנחנו נרשמנו לחזור לוורשה. רבים עשו את זה וחיכינו בתור אבל בינתיים היחסים עלו על שרטון וכל מי שנרשם לחזור לוורשה נחשב אויב האומה הרוסית. הגלו אותנו לרוסיה למחנה כפייה. נסענו לשם 3 חודשים בקרונות של חזירים. הביאו אותנו למחנה כפייה שנקרא טרירוטקי. זה היה באיזור מיוער, ממש כמו ג'ונגל. עשו קרחת יער בג'ונגל והעמידו כמה צריפים. אמנם לא הרגו אותנו שם אך סבלנו מאד. רעב, כינים, עכברים, עכברושים

הסתובבו לנו על המיטה בלילה. הרעב היה נורא, לדוגמה אבא שלי שקל 100 ק"ג לפני המלחמה ובסיומה שקל 40. הוא עבד שם בכריחת עצים. אני טיפלתי באחותי. בשנת 1940 הייתי ילדה בת 9 והפכתי למטפלת של אחותי. בחורף היה קור נוראי, שלגים בגובה רב. אי אפשר היה לצאת לשום מקום ולשום מטרה, גם לא לטיפול רפואי, כך שמי שהרגיש לא טוב, או היה לו התקף אפנדיציטי למשל, מת שם במקום, ללא עזרה. המרחקים היו גדולים, עד הוולגה היו שלושים קמ"ש, ובחזרה עוד שלושים, וההורים שלי הרבה פעמים עשו את הדרך, הוון. בדרך לוולגה היו קולחוזים וכפרים קטנים שניתן היה להיכנס אליהם. העם היה מאד חם אבל גם להם לא היה מה לתת ואפשר היה רק לשתות את המים החמים ישר מהסמובר. סבלנו מאד מהקור. גם לא היו לנו בכלל בגדים מתאימים. לא היו מגפיים, היינו שמים כל מיני סמרטוטים על הרגלים.

קבלנו 100 רובל לחודש במחנה הכפייה אבל אי אפשר היה לעשות איתו שום דבר. לא היה מה לקנות איתו. ויטמינים קבלנו קצת מפירות היער שהיו בסביבה.

אירנה, אחות של אימא שלי, שהיתה אז צעירה רווקה, גשלה תיכף אחרי שהגענו למחנה הכפייה, לבית חרושת לקונסרבים. היא קילפה כל היום תפוחי אדמה. העבודה היתה קשה אך את הקליפות היא קבלה ומזה היא חיה. פגשנו אותה שוב רק לאחר השחרור.

שלוש שנים היינו במחנה כפייה ואז שוחררנו מהמחנה ואפשרו לנו להתפזר לכל מיני עיירות וכפרים. אנחנו הלכנו לעיירה על שפת הוולגה בשם קוזמודימינסק. שם למדנו בבית ספר רוסי. היה קשה, לא היה מה לאכול. גם תמורת כסף לא היה אפשר להשיג אוכל. גם בעיירה הזו חיינו שלוש שנים. גרנו בכוך, סבלנו מאד אבל לא כמו במחנה הכפייה.

השחרור, החזרה לפולין, העלייה לישראל

שנה לאחר שנגמרה המלחמה ארגנו את היהודים לחזור לפולין. הגענו לדרום פולניה, קרוב לגבול עם צ'כיה, למקום שנקרא קלוטסקו (Kłocko).

גם בפולין היה מצב כלכלי קשה, אבל לפחות היה מה לאכול. אני עליתי תוך חודשיים 15 קילוגרם. למדתי בתיכון ואחותי למדה בעממי. גם דודה אירנה, אחות של אימי הצטרפה אלינו. היא פגשה אותנו בעיירה הרוסית שבה גרנו שלוש שנים. היא התחתנה עם פליט שואה והם עברו לוורוצלב. אבא שלי היה ראש הקהילה היהודית בקלוטסקו.

החל מיוני 1948, עם הקמת מדינת ישראל, הוא הגיש בקשות לעליה אך לא קיבל אישור. עשו לו בעיות, רדפו אותו שם, עשו לנו חיפושים בבית, הוא היה על הכוונת של השלטונות. והנה קבלנו פתאום הודעה שאנחנו יכולים לעזוב, תוך שבועיים, עם מטען של 20 קילוגרם, כך שגם את הרכוש שכבר התחלנו לצבור, השארנו שם.

אנחנו קפצנו על המציאה. נסענו עם רכבת מקלוטסקו לוורשה ומשם נסענו ברכבת לוונציה. שם חיכינו על אחד האיים עד שעלינו על האנייה "ארצה" שהביאה אותנו לישראל. בכל הדרך, כמעברי הגבול בהם עברה הרכבת מוורשה לוונציה, פחדנו מאד, שמא תתעורר איוו בעיה ולא נוכל להמשיך.

בישראל

הגענו ל"מחנה ישראל", שזה היכן שכיום נמצאת התעשייה האווירית בלוד. גרנו חצי שנה באוהלים ואז קבלנו ביתן, היינו בחזר אחד עם 3 משפחות. אני הלכתי כעבור מספר חודשים, בספטמבר 1950, לבית ספר לאחיות ואירנה אחותי הלכה לכפר הנוער "הדסים" ל - 6 שנים.

אחרי שנה ההורים שלנו קבלו דו"ר בהדר יוסף. אני עבדתי 40 שנה כאחות בבית חולים בילינסון.

בשנות החמישים היה בארץ מחסור באחיות ולכן לא גייסו אחיות לצבא, אבל דרשו מאתנו לעשות קורס קצינים בשביל המילואים. בשנת 1956 עשיתי קורס קציני רפואה וקבלתי דרגות סג"מ. במבצע קדש הייתי בשבטה וטיפלתי בפצועים רבים. קורס הקצינים מאד עזר לי כי ידעתי להתמצא בכל מיני מושגים צבאיים שקודם לא הכרתי. לאחר 1956 כבר נישאתי, אחר כך נכנסתי להריון וקבלתי פטור ממילואים, כך שיותר לא הייתי בצבא.

אני גרושה, יש לי בת אחת ושלוש נכדות. הן גרות פה בשהם. הבת שלי היא אשת הייטק ועובדת באי. בי. אם וגם בעלה איש הייטק ועובד בתעשייה האווירית.